

Ajankäyttötutkimus

Ajankäyttö

meillä ja muualla

■ Iiris Niemi

Vaikka työssäkäyvän väestön ajankäyttö monissa Euroopan maissa on yllättävän samankaltaista, erojakin löytyy. Yhteenlaskettu ansio- ja kotityö vievät eniten aikaa Itä- ja Keski-Euroopassa. Vertailun perusteella suomalaiset ovat lukijakansaa, kun taas unkarilaiset ja englantilaiset viettävät aikaa televisiota katsellen.

Uutta tietoa Euroopan arjesta

Useissa Euroopan maissa on tehty tai on tekeillä Eurostatin harmonisoima ajankäyttötutkimus. Ensimmäisten maiden tulokset ovat juuri valmistuneet karkeita vertailuja varten. Tähän artikkeliin on valittu mukaan seitsemän maata, joissa ajankäyttötutkimukset on tehty vuosina 1998–2001. Maat ovat Ranska, Englanti, Suomi, Slovenia, Unkari, Norja ja Belgia.

Vertailussa on mukana työssäkäyvä väestö. Tutkimusaineistot on kerätty vastaajien pitämällä tarkoilla päiväkirjoilla, joihin on merkitty vuorokauden kaikki toiminnot. Päivät jakautuvat tasaisesti eri vuodenajoille. Niinpä vertailun kohteena on vuoden keskiarvopäivä, jossa ovat mukana niin työpäivät kuin viikonloput, samoin sairaus- ja lomapäivät.

Vaikka työssäkäyvän väestön ajankäyttö näyttää ensi silmäyksellä yllättävän samanlaiselta kaikissa maissa, havaitaan mielenkiintoisia erojakin.

Suomessa keskimääräinen ansiotyöaika

Taulukoissa 1 ja 2 maat on järjestetty miesten työajan pituuden mukaan. Ansiotyöhön on luettu mukaan todella tehty työaika työpaikalla ja kotona, työhön liittyvä koulutus ja matkustaminen, mutta ei päivittäisiä kodin ja työpaikan välisiä matkoja. Ranskan tutkimus on tehty ennen työajan lyhentämistä 35 viikkotuntiin. Ranskalaisten miesten työaika olikin selvästi pisin vertailun kohteena olevista maista. Englantilaisten miesten työaika oli toiseksi pisin. Suomalaisien miesten työaika oli samanpituisen kuin slovenialaisten. Suomea lyhyempi työaika oli Belgiassa ja Norjassa.

Naiset käyttävät kaikissa maissa vähemmän aikaa ansiotyöhön kuin miehet. Slovenian, Unkarin ja Ranskan naiset tekivät pitempää työaika kuin suomalaiset naiset. Muissa vertailun kohteena olevissa maissa naisten työaika jäi lyhyemmäksi. Osa-aikatyö on naisilla Suomea yleisempää Englannissa, Norjassa, Belgiassa, Ranskassa, mutta harvinaisempaa Unkarissa

ja Sloveniassa (Eurostat 2002). Vaikka osa-aikatyö on yleistä Ranskassa, naiset tekivät siellä pitempää työaika ennen työajan yleistä lyhentämistä kuin esimerkiksi Suomessa.

Miesten kotityö yleistä muuallakin

Miehet tekevät enemmän kotitöitä niissä maissa, joissa ansiotyöpäivä on lyhyt. Suomalaiset miehet tekevät hieman enemmän kotitöitä kuin englantilaiset ja ranskalaiset miehet. Vertailumaista Belgiassa, Norjassa,

Sloveniassa ja Unkarissakin miehet käyttävät niihin kymmenisen minuuttia enemmän aikaa kuin suomalaiset.

Naiset tekevät kaikissa tutkituissa maissa selvästi enemmän kotitöitä kuin miehet. Työssäkäyvät naiset tekevät eniten kotitöitä Sloveniassa, Unkarissa, Belgiassa ja Ranskassa. Vähiten kotitöihin käyttävät aikaa englantilaiset, suomalaiset ja norjalaiset naiset. Vaikka slovenialaisilla naisilla on selvästi pitempi työaika kuin suomalaisilla, he käyttävät päivittäin peräti 45 minuuttia enemmän aikaa kotitöihin.

Pisin kokonaistyöaika Itä- ja Keski-Euroopassa

Kokonaistyöaikaan luetaan sekä ansio- että kotityö. Miesten kokonaistyöaika on suunnilleen samanpituisen kaikissa vertailumaissa. Naisten kokonaistyöajat vaihtelevat sen sijaan maittain huomattavasti. Pisin kokonaistyöaika on Sloveniassa ja Unkarissa, joissa naiset tekevät pitkän ansiotyöpäivän lisäksi erittäin paljon kotitöitä. Unkarilaisen naisten pitkä kokonaistyöaika havaittiin jo verrattaessa Suomen ja sosialistisen Unkarin ajankäyt-

Taulukko 1. Työssäkäyvien miesten ajankäyttö eräissä Euroopan maissa vuosina 1998–2001, tuntia ja minuuttia vuoden keskiarvopäivänä

	Ranska	Englanti	Suomi	Slovenia	Unkari	Norja	Belgia
Ansiotyö	5:42	5:34	5:28	5:28	5:19	5:02	5:00
Kotityö	1:53	1:52	2:00	2:12	2:09	2:12	2:15
Vapaaehtoistyö, naapuriapu	0:12	0:06	0:11	0:09	0:10	0:09	0:09
Sos. kanssak., opiskelu järjestötoiminta, kulttuuri	0:48	1:05	0:57	1:09	0:54	1:56	0:58
Liikunta, harrastukset, lepäily	0:47	0:53	1:03	1:14	0:46	1:03	0:47
TV ja video	1:46	2:12	2:03	2:03	2:23	1:58	1:55
Lukeminen, musiikki, radio	0:18	0:23	0:43	0:21	0:26	0:33	0:32
Nukkuminen	8:24	8:12	8:10	8:03	8:08	7:53	8:01
Ruokailu, henkilökohtainen huolto	2:58	1:53	1:56	2:03	2:30	1:41	2:34
Matkat	1:10	1:36	1:17	1:18	1:09	1:24	1:43
Erittelemätön	0:03	0:14	0:10	0:02	0:00	0:08	-
Tutkimuspäivien lukumäärä	4 058	2 622	2 750	2 453	10 864	2 337	4 616

Taulukko 2. Työssäkäyvien naisten ajankäyttö eräissä Euroopan maissa vuosina 1998–2001, tuntia ja minuuttia vuoden keskiarvopäivänä

	Ranska	Englanti	Suomi	Slovenia	Unkari	Norja	Belgia
Ansiotyö	4:30	3:53	4:15	4:39	4:35	3:39	3:52
Kotityö	3:40	3:25	3:25	4:10	3:53	3:19	3:46
Vapaaehtoistyö, naapuriapu	0:09	0:10	0:12	0:04	0:06	0:07	0:06
Sos. kanssak., opiskelu, järjestötoiminta, kulttuuri	0:46	1:19	1:04	1:07	0:47	2:31	1:05
Liikunta, harrastukset, lepäily	0:30	0:40	0:52	0:52	0:30	0:57	0:43
TV ja video	1:23	1:50	1:40	1:28	2:04	1:27	1:34
Lukeminen, musiikki, radio	0:19	0:23	0:47	0:22	0:19	0:38	0:25
Nukkuminen	8:38	8:26	8:22	8:04	8:18	8:08	8:15
Ruokailu, henkilökohtainen huolto	2:57	2:05	2:02	1:58	2:20	1:51	2:36
Matkat	1:05	1:32	1:15	1:14	1:02	1:17	1:32
Erittelemätön	0:04	0:17	0:08	0:02	0:00	0:06	-
Tutkimuspäivien lukumäärä	3 477	2 600	2 740	2 453	9 168	2 053	3 938

